

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 25 Din., za dijake 15 Din. Za Italijo 15 lir, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Iz kronike Cecilijinega društva v Ljubljani.

Dne 27. julija je predsednik ljubljanskega škofijskega Cecilijinega društva poslal prevzvišenemu gospodu lavantinskemu škofu dr. Karlinu nastopno čestitko:

Prevzvišeni knez in škof!

Bivšemu svojemu predsedniku, povišanemu na škofijsko stolico lavantinsko, vevrednemu nasledniku velikega škofa Slomška, si usoja k slovesnemu ustoličenju iskreno čestitati ljublj. škofijsko Cecil. društvo.

Vaši Ekscelenci

preudani

P. Hugolin Sattner,

t. č. predsednik.

Na to čestitko je došel sledeči odgovor:

Veleccenjenemu odboru škofijskega Cecilijinega društva

v Ljubljani.

Na laskave čestitke, ki mi jih je izročil veleč. g. predsednik ljubljanskega Cecilijinega društva, ne morem drugače, nego da v spominu preteklih dni izrazim svoje veselje nad tem, da smo svoj čas, ko je bila pot Cecilijinega društva na gosto s trnjem posuta, — bilo nas je komaj toliko, kot je prstov na eni roki — da smo v tistih časih vzdržali list in društvo. To me res veseli. Še bolj me pa veseli napredek društva v novejšem času. Bog Vam, mojim dragim prijateljem izza davnih dni, ohrani pogum in moč in voljo, da boste kot zvesti sinovi svete Cerkve vedno više dvigali zastavo cerkvene glasbe, Bogu v čast in povzdigo vernega ljudstva.

Zahvaljujem se Vam za laskavo čestitko in iskreno pozdravljam neumornega predsednika in ves društveni odbor. Gospod z Vami in z Vašim pevskim duhom!

Maribor, dne 30. julija 1923.

† *Andrej,*

škof lavantinski.

Resolucije V. katoliškega shoda v Ljubljani o glasbi.

Katoliški shod priznava veliki pomen glasbe za umetniško, нравstveno, srčno, zdravstveno vzgojo in jo ceni kot važno in potrebno vez v naših prosvetnih organizacijah.

1. Zato naj se glasba, bodisi cerkvena, nabožna, svetna, po naših društvih in domovih čimbolj goji. Stremi naj se za čim večjo usavršenostjo in v ta namen uporablja vsak resničen glasbeni napredek.

2. Poseben sijaj bogoslužnim opravilom daje lepa glasba. Zato katoliški shod pozivlja vernike, naj svoje pevske zmožnosti posvete lepoti božje službe. V vsaki župniji naj se ustanovi dobro izvežban cerkven zbor, ki naj bi bil hkrati jedro društvenega zbora. Zbori naj ne nastopajo le samostojno, ampak naj s svojim sodelovanjem poživljajo tudi druge društvene prireditve.

3. Katoliški shod zahteva, naj se glasba po vseh šolah obvezno in stopnjema urejeno poučuje, ker se bo tako splošna glasbena izobrazba najhitreje razširila.

4. Katoliški shod priporoča, naj se petje goji tudi po naših družinah.

5. Ker je ljudsko petje, svetno in cerkveno, važna vrsta glasbe, neprecenljiv činitelj ljudske izobrazbe in mogočen pospeševatelj narodne zavesti, naj se, kjer še živi, skrbno hrani, podpira in goji, kjer je pa izumrlo, naj se čimprej obnovi.

6. Katoliški shod pozivlja glasbene zgodovinarje, naj preiskujejo slovensko glasbeno zgodovino in uspehe čimprej objavijo.

7. Katoliški shod poziva, naj se narodne pesmi, v kolikor še niso zbrane, z vso skrbjo zbero, da ne izginejo; te pa, ki so zbrane, pa čimprej objavijo.

Cerkvenoglasbena liturgika.

Fr. Ferjančič.

(Konec.)

d) Marijino Vnebovzetje in nekateri drugi Marijini godovi.

Praznik Marijinega Vnebovzetja ali Veliki Šmaren (Assumptio B. M. V.) se stalno obhaja 15. avgusta kot zapovedan praznik prvega reda z osmino. Pred praznikom je posebna vigilija s postom. Spominjamo se ta praznik, da je Marija blaženo umrla, da se je pa po posebni milosti božji njena duša zopet združila s telesom ter jo je tako Bog vzel v nebesa in nato v nebesih kronal kot kraljico nebes in zemlje.

Spremenljivi mašni spevi tega največjega Marijinega praznika so ti-le:

Introit.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore beatae Mariae Virginis: de cuius Assumptione gaudent Angeli et collaudant Filium Dei. Ps. 44. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea Regi. Gloria Patri...

Veseli se v Gospodu vsi, ki obhajamo praznik v čast blažene Marije Device: kateere Vnebovzetja se veselé angeli ter hvallijo Sinu božjega. Iz srca mi vre dobra beseda: svojo pesem pojem kralju. Čast bodi Očetu...

Sv. Cerkev nas vzpodbuja k podobnemu veselju, kakršno je vladalo nekdanj med angeli, ko se je Marija preselila k njim v nebesa. Besede psalmov vrstice pa prihajajo iz ust preblažene Device same, katere celo življenje je bil nepretrgan hvalospjev Bogu.

Gradual.

Ps. 44. Propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua. V. Audi filia, et vide, et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam. Allelúja, allelúja. V. Assumpta est Maria in coelum: gaudet exercitus Angelorum. Allelúja.

Zaradi resnice in pohlevnosti in pravice (kraljuj): in vodila te bo čudovito tvoja desnica. Poslušaj hči, in glej, in nagni svoje uho: ker je pozelel kralj tvoje lepote. Alelúja, aleluja. Vzeta je Marija v nebo: veseli se truma angelov. Aleluja.

K začetnim gradualnim besedam si moramo iz prejšnjega odstavka misliti še besedico »kraljuj«. Naj Marija kraljuje gori v sv. nebesih; od njene mogočne in dobrotljive desnice smemo pričakovati čudovitih reči. V nadaljni vrstici se izraža hrepenenje nebeškega kralja po njej, ki je ozaljšana z vso krasoto milosti in čednosti ter jo hoče povzdigniti v kraljico nebes in zemlje. Zadnji odstavek pa nam kliče v spomin glavni pomen tega praznika.

Ofertorij.

Assumpta est Maria in coelum: gaudet Angelis, collaudantes benedicunt Dóminum. Allelúja.

Vzeta je Marija v nebo: veselé se angeli, ter hvalijo in slavé Gospoda. Aleluja.

Tudi ofertorij poudarja vnovič glavno misel praznikovo in veliko veselje nebeških duhov.

Komunija.

Luk. 10. Optimam partem elegit sibi Maria, quae non auferetur ab ea in aeternum.

Najboljši del si je izvolila Marija, ki jej ne bo vzet vekomaj.

Te besede so vzete iz praznikovega evangelija in sv. Cerkev jih obrača na Marijo v nebo vzeto. Naj bi se pri tem spevu tudi v srcu cerkvenega pevca vzbudila želja, da bi si tudi on izvolil najboljši del ter bi enkrat gori pri Mariji vekomaj prepeval čast božjo.

Rojstvo Marijino ali Mali Šmaren (Nativitas B. M. V.) se praznuje stalno 8. septembra kot praznik drugega reda s prosto osmino (octava simplex). Sicer ta dan ni več zapovedan praznik, vendar verno ljudstvo ga obhaja še vedno kakor nedeljo. Sv. Cerkev se po pravici veseli že rojstva Marijinega, ker je Marija prišla na svet brez vsakega madeža. Pri drugih svetnikih slavimo vobče njihov smrtni dan, ker je ta dan njihov rojstni dan za nebesa. Izjema je le pri sv. Janezu Krstniku, čigar rojstvo se 24. junija obhaja po cerkveno kot praznik prvega reda z osmino, ker je bil sv. Janez že pred svojim rojstvom posvečen v materinem telesu.

12. septembra obhajamo spomin sladkega Imena Marijinega (Ss. Nominis Mariae). Vnanja slovesnost tega praznika se obhaja navadno v nedeljo po Rojstvu Marijinem. V osmini tega godu se zadobé popolni odpustki na enak način, kakor v osmini presvetega Imena Jezusovega.

15. septembra se praznuje spomin Marije sedem žalosti (Septem Dolorum B. M. V.) s sekvenco »Stabat mater« pri sv. maši. Vnanja slovesnost se obhaja navadno v nedeljo po Imenu Marijinem.

7. oktobra je praznik sv. Rožnega venca (Ss. Rosarii B. M. V.) v spomin na zgodovinski dogodek, da je 7. oktobra l. 1571 pri Lepantu premagalo krščansko brodovje mnogo močnejše turško brodovje in sicer po priprčnji kraljice rožnovenske, ker so isti dan imele v Rimu rožnovenske bratovščine procesije za zmago nad Turki. Za vnanjo slovesnost tega godu pa je določena prva nedelja v oktobru. Sicer je ves mesec oktober posvečen rožnovenski pobožnosti.

Na vse te razne Marijine godove naj se po možnosti ozira tudi organist s svojim pevskim zborom.

e) Angelska in zahvalna nedelja, obletnica posvečenja cerkva in praznovanje patrona župnijske cerkve.

Sv. Cerkev posebno časti tudi angele božje. Posamezno in imenoma se obhaja spomin samo treh nadangelov, namreč sv. Gabriela 24. marca, sv. Mihaela dne 29. septembra in sv. Rafaela dne 24. oktobra. Poleg tega obhaja sv. Cerkev skupni *god vseh angelov varihov* dne 2. oktobra, vnanja slovesnost tega godu pa se praznuje v nedeljo, ki je najbližja prvemu dnevu meseca septembra in ki se radi tega imenuje tudi *angelska nedelja*.

Ko so poljski pridelki večinoma že pospravljeni, želi sv. Cerkev, da bi se verniki zahvalili Bogu za vse dobrote. V *zahvalno nedeljo* je pri nas določena prva nedelja po prazniku vseh svetnikov. Ta dan se daruje glavna sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim in ob koncu sv. maše se slovesno zapoje zahvalna pesem z dotičnimi verzikeljni in molitvijo, na to pa se da blagoslov z Najsvetejšim.

Posebno slovesno se vsako leto obhaja *obletnica posvečenja cerkva* (Dedicatio ecclesiarum), ko se spominjamo, da so bile naše cerkve posvečene in odločene v službo božjo.

Ker je *stolna cerkev* duhovna mati vseh drugih cerkva v škofiji, se obletnica posvečenja stolnice praznuje po vsej škofiji kot god prvega reda z osmino. Dan posvečenja ljubljanske stolnice je 8. maj. Za vse druge cerkve v škofiji pa se obletnica posvečenja obhaja skupno dne 16. oktobra kot god prvega reda z osmino. Ako je ta dan delavnik, se vnanja slovesnost vrši v nedeljo po 16. oktobru. To nedeljo se v posvečenih cerkvah izven stolnice smejo vse maše — razen konventne in župnijske — vzeti »de Dedicacione«. V spomin na posvečenje se to nedeljo vrši okrog cerkve procesija, za katero pa ni v dosedanem obredniku nobenih predpisov.

Tudi spomin patrona župnijske cerkve se obhaja kot praznik prve vrste z osmino. Ako pride dotični god na delavnik, se vnanja slovesnost prenese na naslednjo nedeljo.

Vesten organist obrača posebno pozornost tudi na slovesnost *celodnevnega očesčenja*, ne prezre obletnice *kronanja sv. Očeta* in raznih drugih takih prilik.

f) Praznik vseh svetnikov.

Ker ni mogoče vsakemu svetniku odločiti posebnega dneva v letu in ker nam je silno veliko svetnikov neznanih, je postavila sv. Cerkev *vsem svetnikom* v čast skupen praznik, ki se stalno praznuje 1. novembra. To je zapovedan praznik prvega reda z osmino; nanj nas pripravlja posebna vigilijska s postom.

Zgodovinski izvor tega praznika je iskati v začetku 7. stoletja, ko je papež Bonifacij IV. nekdam vsem poganskim bogovom sezidano svetišče »pántheon« posvetil Devici Mariji in vsem mučencem. Tedaj je dal papež prepeljati v to svetišče iz raznih rimskih grobišč veliko ostankov svetnikov. Vendar da se praznik vseh svetnikov obhaja 1. novembra, je vpeljal šele v 9. stoletju papež Gregor IV.

Spremenljivi mašni spevi tega praznika so ti-le:

Introit.

Gaudeámus omnes in Dómino, diem festum celebrántes sub honóre Sanctórum ómnium: de quorum solemnitate gaudent Angeli et collaúdant Filium Dei. Ps. 32. Exsultáte justí in Dómino: rectos decet collaúdátio. Glória Patri...

Veselimo se vsi v Gospodu obhajajoč praznik na čast vsem svetnikom: nad katerih slovesnostjo se radujejo angeli in hvalijo Sinu božjega. Radujte se pravični v Gospodu: dobrim se spodobi hvalno petje. Čast bodi Očetu...

Kakor vlada med angeli v nebesih veselje nad nepregledno množico izvoljencev božjih, tako vladaj o tem prazniku tudi pri nas radost in hvalno petje!

Gradual.

Ps. 33. Timéte Dóminum omnes sancti ejus: quóniam nihil deest timéntibus eum. V. Inquiréntes autem Dóminum, non deficient omni bono. Allelúja, allelúja. Mat. 11. Veníte ad me omnes, qui laborátis et onerátí estis, et ego reficiam vos. Allelúja.

Bojte se Gospoda vsi njegovi svetí: ker nič ne manjka njim, ki se ga bojé. Njim pa, ki iščejo Gospoda, ne bo pomanjkovalo nič dobrega. Aleluja, aleluja: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Aleluja.

Svetniki priporočajo iz nebes doli nam, ki smo tudi po sv. krstu posvečeni in poklicani k svetosti, strah Gospodov, ker le bogaboječe, pobožno življenje nas pripelje enkrat v njihovo družbo, kjer ne bomo pogrešali ničesar več. Zadnja vrstica pa, v kateri nas Gospod ljubeznivo vabi k sebi, je primeren prehod k naslednjemu evangeliju o osmih blagih.

Ofertorij.

Modr. k. 3. Justórum ánimae in manu Dei sunt, et non tanget illos torméntum malítiae: visi sunt óculis insipiéntium mori, illi autem sunt in pace.

Pravičnih duše so v roki božji, in ne bo se jih dotaknila muka zlobe: dozdevalo se je očem nespametnih, da so umrli, oni pa so v miru.

Božja roka čuje nad pravičnimi in zoper voljo božjo se jim ne more zgoditi nič žalega. Njihovo trpljenje in njihova smrt jim je le prehod iz te solzne doline na kraj večnega miru in večne blaženosti.

Komunija.

Mat. 5. Beáti mundo corde, quóniam ipsi Deum vidébunt: beáti pacífici, quóniam filii Dei vocabúntur: beáti, qui persecutió- nem patiúntur propter justítiam, quóniam ipsórum est regnum coelórum.

Blagor njim, ki so čistega srca, zakaj Bo- ga bodo gledali: blagor mirnim, zakaj otroci božji bodo imenovani: blagor njim, ki preganjanje trpé zavoljo pravice, zakaj njih je nebeško kraljestvo.

Te besede so vzete iz praznikovega evangelija in obsegajo zadnje tri blagre. Ob pogledu na svetnike v nebesih naj se tudi cerkveni pevec navdušuje za one ideale, ki so izraženi v osmih blagrih, da pride kdaj tudi on gori k svetnikom v nebesa.

g) Vseh vernih duš dan.

Prav primerno je, da se takoj za praznikom vseh svetnikov obhaja 2. novembra ali — ko bi bil ta dan nedelja — pa nastopni dan *spomin vseh vernih duš* (Commemoratio ómnium fidélium defunctórum), saj smo verni na zemlji, svetniki v nebesih in duše v vicah najtesneje združeni med seboj v »občestvu svetnikov«.

Ta spomin vernih duš je vpeljal najprej benediktinski opat Odilon leta 998 za sebi podrejene samostane. Sv. Cerkev pa ga je kmalu splošno vpeljala in zapovedala. Želja sv. Cerkve je, da bi ta dan verniki prav posebno pomagali ubogim dušam v vicah, ki si same ne morejo nič pomagati. Zato se že na praznik vseh svetnikov popoldne pojó *večernice* za rajne, na vernih duš dan pa *jutrnjice* in *hvalnice*. Pri tem se antifone duplicirajo kakor o praznikih. Lekcije v jutranjicah so na vernih duš dan različne od onih, ki se sicer med letom beró ali pojó v oficiju za rajne. Vsak mašnik sme ta dan brati tri sv. maše, ki se opravljajo vse v črni mašni obleki in darujejo za duše v vicah. Mašni spevi so seveda pri vseh črnih mašah enaki. Po glavni sv. maši se poje »Libera« pred mrtvaškim odrom ali tumbo. Po tem opravilu, ali po nekod že prejšnji dan popoldne, gre procesija na pokopališče; med tem se poje psalm »Miserére« ali se moli rožni venec. Na pokopališču se iznova poje »Libera« in mašnik kropi grobove z blagoslovljeno vodo.

Grobovi so lepo ozaljšani, kar kaže upanje vernikov, da bodo rajni enkrat častitljivo zopet vstali iz grobov. Goreče lučice na grobeh pa nam kličejo v spomin gorečo prošnjo, ki se ta dan tolikrat poje ali moli: »Lux perpétua líceat eis« (»Večna luč naj jim sveti«).

Tudi cerkveni pevec naj rad pomaga dušam v vicah, zlasti naj se spominja rajnih tovarišev pevcev in pevk, ki so že pred njim odšli v večnost. Nakloni naj jim popolni odpustek, katerega oni, ki prejmejo sv. zakramente, lahko darujejo za verne duše tolikrat, kolikorkrat od poldne 1. novembra pa do polnoči 2. novembra obiščejo kako cerkev in molijo po namenu sv. Očeta. Sicer pa naj — kakor drugim pobožnim vernikom — tudi organistu in cerkvenim pevcem ves mesec november poteče v službi ubogih duš v vicah, saj ga je sv. Cerkev njim posvetila.

O preludiranju.

H. Svetel.

(Konec.)

Še nekaj! Navada je bila — sedaj se tudi v tem oziru malo boljša — da organist ni dosti izbiral in preludiral vedno z istimi kombinacijami. Jaz pa menim, ne pustite ves zaklad svojih orgel neodkopen! Dajte tudi v tem pogledu več življenja v glasbo; zmenjajte tu in tam kombinacijo, menjajte akordno preludiranje z melodičnim triom, menjajte ritme in stopnjujte ter nasprotno. Zakaj ne bi orgle tudi med mašo enkrat zapele v vsi svoji mogočnosti? Če ste peli živo pesem, zakaj ne bi to veselje dalje razvijali in stopnievali? Saj se tudi srce človeško vedno dviga in pada, hrepeni, se navdušuje in obupuje. An zakaj ne bi rabili tudi skrajnih obsegov orgel? Ali morajo res skrajne zgornje in spodnje tipke ostati zaprašene?

Toda nazaj! Mačo je čuti življenja pri prehodu iz pesmi v preludij; še manj pa pri uvajanju pesmi. Če poslušáš, je proces tale: organist orgla in lepo teče tok glasov; kar naenkrat pa začutiš nek prelom. Organist je zapustil misel onega preludija, ter skočil kar iz nenada v primitivno akordno kadenco, ki niti najmanj ne sledi iz prejšnjega, ampak bije v ušesa in duha, kakor nestvor. Ta kadenca konča z dolgo vzdržanim toničnim akordom. Nato pavza in zbor začne.

Da mora kadenca, če je že treba modulirati, zrasti iz preludija kot njegov konec ali odstavek, je čisto jasno. Če se pa giblje preludij v stopnji in načinu, v katerem je pisana pesem, je pa kadenca itak odvečna. Najboljše je, če preludij kar pripelje v pesem, da se zdi, kakor da je oboje le ena sama skladba. Glejte, tu je zopet treba, da je organist zmožen dati kaj iz svojega, da je improvizator.

Omenjeni tonični akord je čisto brezbarven in brez moči in ne zahteva ničesar. Tvori le preveč podčrtan konec. Na mestu bi bil, n. pr. po energičnem preludiju, čegar vrhunec bi tvoril zadnji akord sam!

Če je organist izpolnil vso svojo kadenčno dolžnost, je torej že med kadenco dovolj orisal hoteno tonalnost; kaj naj potem pomeni še strahovito vzdržani končni akord? Dvakrat nadležen je; prvič sam na sebi, ker nima življenja in ga ne vzbuja in drugič, ker je čisto odveč potrjevanje že popolnoma jasne tonalnosti. Izgovor, da morajo pevci »dobiti« svoje »tone«, ne pride v poštev. Pevce mora poslušati tudi, kar organist igra — in to zadostuje. Če že ne moreš takoj pričeti s petjem, zadovolji se s kratkim, primernim toničnim akordom (če pesem namreč s takim začne) in napravi raje daljšo pavzo pred začetkom pesmi. Manj grešiš, kakor če držiš isti akord cele trenutke, ki postajajo večnost! Taka pavza bo čisto blagodejno uplivala na polna ušesa. Ako pevci še niso »ujeli« svojega glasu, jim more med tem pesem s tihim glasom intonirati. Toda nikari ne zamenjavati te vzglede s pavzo, o kateri bom takoj govoril!

Torej proč s tistimi neznansko močnimi, dolgimi zadnjimi akordi!

Druga razvada je ta, da orgle tik pred začetkom petja utihnejo. Organisti napravljajo tam redno pavzo. Zakaj? Menda zato, da vsi pevci naenkrat začno? Ne najdem izgovora, ki bi držal. Prehod iz preludija v pesem mora biti vendar živ, organičen, tako kakor bi eno zraslo iz drugega. Če je preludij tak, da izavrši svojo misel in konča, ne da bi bilo treba še kaj povedati, potem je pavza, ki mu sledi in ga veže s pesmijo, umestna. Če pa preludij pesem pripravlja, bo pavza le v redkih slučajih kaj vredna.

Če začne pesem s toničnim akordom, boš dobro napravil, da ne končaš preludija s toničnim akordom, ampak z drugim, čegar harmonično-logična

posledica bo prihodnji tonični. To je razumeti tako, da se konec preludija in začetek pesmi strneta v eno dobo in eno harmonijo. Prvi akord pesmi je obenem zadnji preludija.

Sploh pa je uvod, ki pesem naravnost zahteva, diktira, ki je kakor pisana predigra, vse boljši, kakor pa stereotipna kadenca. Pevci se takemu uvajanju kmalu privadijo. Ni treba več, da jim posamezne tone podaš, niti, da jim daš njihov akord; sami najdejo vse, samo potem avtomatičnega, nujno harmoničnega sklepanja.

Če pa začne pesem z drugo harmonijo, pa itak s toničnim akordom, ne opraviš ničesar.

Da, nekateri so tako zaslepljeni, da prenehajo za trenutek z igranjem, predno začno igrati kak napisan uvod k pesmi, kar je posebno smešno, če ni seveda v posebnih slučajih utemeljeno. Tu baš imamo jasen dokaz, da je taka pavza zgolj priučena in nepotrebna. Uverjen sem, da se je mnogi organisti niti ne zavedajo.

Še nekaj o spremljanju med pesmijo.

Pri nas je navada, da se spremlja z inštrumentom vse, ne glede na to, jeli je zbor pisan a cappella, ali ne. Krivda leži večji del v dejstvu, da naši zbori niso kos peti brez podpore — to pa zato, ker jih v to ne navajamo. Znano je pa, da je petje brez inštrumenta, če je ubrano, najlepše. Zavzemam stališče, da bi morali peti a capella pesmi, kar največ brez spremljevanja. Čudovito lepó zazveni taka pesem, silno občuteno se lahko zapoje, vsaka malenkost se čuje. Vsi glasovi — zlasti moški — bodo peli sami od sebe milejše, če jim orgle ne bodo več dajale potuhe. Posluš pevcov bo vedno ostrejši in intonacija čistejša. Kaj se pridobi na izrazu, na pravilnem in hitrem menjavanju sile, je čisto jasno. Orgle so najmanj gibčen inštrument — kar se tiče sile glasu namreč, zato tudi zakrijejo vsako občutljivo mesto v pesmi, če se ne udajo popolnoma tihemu spremljevanju. Vsakdo od zborovodij je že skusil, da je zbor pel neprimerno slabše, če ga je pri produkciji spremljal kak inštrument, kakor pri kateri zadnjih vaj brez inštrumentalnega spremljevanja.

Izobražen organist bo pustil peti zbor brez orgel in bo le na primernih mestih pomogel z njimi, bodisi da bo igral vse glasove po partituri, bodisi da bo spremljal samo z dotično harmonijo v poljubni legi, bodisi da bo dvignil samo posamezni glas iz zbora ali pa dodal kaj čisto svojega. Tudi tu je polje domišljije in glasbene čutečnosti neizmerno in bo vedno odsev organistove zbranosti ali pa kulturnosti.

Čim več umetnika je v organistu, tem višjo notranjo glasbeno vrednost bo imelo orglanje. Vsemu je treba duha. Žalibog se v tej naši ljubi umetnosti mogoče še več ničevega in po nemarnem svira, kakor pa v življenju brez misli in vsebine govoriči. Ni res, da bi bilo dobro, kar organist med službo božjo zaigra — da le kaj igra! Toni sami še ne storijo glasbe, ampak njihova notranja vez. O glasbi govorimo le tam, kjer se glasovi privlačujejo, odbijajo. Glasba nas mora nositi s seboj, čutiti moramo, kako se njena misel rodi in razvija, kako raste, se širi, stopa in nas objema, nas dviga; pa lahko tudi pada, pojema, nas tlači; drugič nam zopet očita, ali poje veselo, brezskrbno ali globoko mirno, pobožno in tako dalje brez kraja.

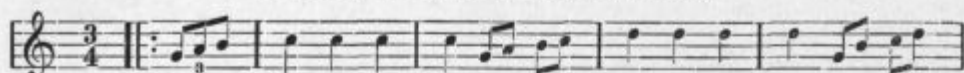
Umetniki moramo biti tudi v malenkostih. Nekaj takih malenkosti sem naštel. Te in še druge naj tvorijo okvir, v katerem naj žari cela slika. A slab okvir moti sliko; prav tako motijo tudi ti mali momenti glasbo. V umetnosti je najtežje postavljati stereotipna pravila, zakaj umetnost je kakor življenje. Ta stvar bo kot posledica nečesa imenitna, a ista stvar bo, če bo sledila nečemu drugemu, popolnoma nič vredna neokusnost. Najboljša šola so dobri vzgledi — voditelj je pa duh.

Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi.

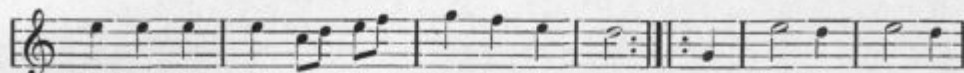
Piše Franc Kramar, bivši nabiratelj slov. narodnih pesmi.

(Dalje).

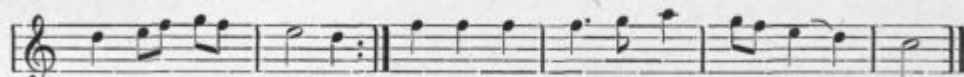
Nova peifsem sa fvet vezir o pounozhi.



1. { V tem fve - tim ve - zhe - ri je ve - fseu vsa - kte - rij, kir
Ne - zhoi pre - mi - shluj - te, nu se vez ne buj - te, Am-



sdei fsmo she v Mi - ri, zhast hua - la bo - gu! { po - glei - te go - ri,
pak vsi sa - pui - te: o zhast bod bo - gu! { fne - bes knim gre - jo,



An - gel - zhi do - li } Je - shu - sheg ro - jen je v be - tle - mu!
de vsem po - ve - jo:

2.

- Pasterzhi okulli, * kir fo vfo nuzh zhuli, * fa shlishio na pulli * k angelzhi pojo, * tam v strahu fo stali, * Angelzhi pa kmali * fo pruti nijm diali, * nei hitru gredo, * peite, pogleite, kai se nu deite * je tam rojenu vfem kodersheimu, * ludije she Mal sainega vedo!

3.

- Pasterzhi ke grejo, * zhast dati Na vejo, * kir deite smario * fe jokata reis, * Maria mu poje: * o deite ti moje, * fi pustu vse soje, * fi pershu snebefš, * tam v leto shtalo, * gdo ti da hualo, * v jashli na slamo, sdei jokash smano, * kouterzha neimam, deb diala ga zshesh!

4.

- Jesushek fe sdishe, * kir Burja vain brishe, * fvet Josef luzh ishe, * jo dobiu nei reish, * tu deite je kmalu * tok svitlu postallu, * kud sonzhe je sijalu, * kar shlishjo fnebefš * peiti: o sveti, zhast hualo deteti, * ludem mir bodi, kso v dobrí volli, * tu je vash krall inu semlle Nebefš!

5.

- Pasterzhi vtem kmali * na obras so padli, * zhast hualo mu dali * kot soimu bogu, * fo vezhkrat sdihnili, * kse v serzhe jem imili, * nu fo fe zhudili * kje v mraši toku, * fo mu Rozhizhe, suete noshize * lepu kusvali, febe zhes dali, * inu vso shvinzho nu njih blagu.

6.

- Ta nuzh nar fveteifshi, * ta dan nar fveteishi, * zhait nar vefseleishi * je gvishnu ta biu, * sveit je bip v vefseli, * kir (v) vsaki disheli * zhudesha na femli * je vidu vsak shiu, * sveisde planeti, stijr E'lementi, * ogen, lufht, vode, vse, kar je spodei, * fo zhahen dali, kse je buh rodii.

7.

- Pogleimo vse stvári, * tizhize, fhivali, * fo mu prepeiváli, * kie Rojen na sveit, * te Roshize tudi * fo zvidle na pulli, * Dervesa Aku'li * fo dale fruht spet, * tu groisdie zvitte, nu vinske terte, * zhudu fo strille, fo se sellenile, * lepshi so, koker zhes leitu popreit.

8.

- Na ta dan od konzha * fo vidli trij fonza, * stem sveto Trojizho skashale fo tam, * kir te trij fo strijle, * fo se vkup sklenile, * to skriunust vzhille, * del je en buh sam! * kai she vezh zhudu, * Enu nu drugu * fo se sgodille, nash poduzhille: * De nezhoi imash ti imishlit Christian!

9.

- Narvezhi je zhudu, * tok nas je buh lubu, * deb tulc dush na sgubu * pusihmau nihdar, * je pustu vefselle, * foll tebe nu mene, * sdei je dau fam febe * fe no revno stvar, * fhnasho naturo * Rojen v to uro zhillu poshimi, v stalzhi per shvini, * o zhast mu daimo, bod Mlat al star!

10.

- O peimo vsi kmali, * pret oltar khtei shtalli, * deb mu prou zhast dalli, * k trepezhe se nas! * Maria se joka, * svet Joshef sad stoka, * bul vboshga otroka * nei, k Jesushek nash! * suet Joshef pravi, * Jest ga v teshavi * Gledat na morem, Raifshi vmeru bodem, * kir sem douzhakou sdei leta slab zhas!

11.

- O zhlovek, sdei bodesh * tud Reku, ksvet Joshef, * kir terpet na moresh, * kar se sdei godij! * le souse potozhi, * Jesusku vse srozhi, * prou se perporozhi * negou * Materi! * Rez: ô Maria, prit scompajmija, * stojem detetom, snega ozhetom, * na sadni zhas vseme v Nebu nas!

Amen.

Sa svet vezhir.

1. { Jest fim vezh leit vo-shu vam fve - ti ve - zhir, po - vei-dou od
Nu vfe - lei fim vo - shu vam vsim en svet mir, De nam je dau

zhu - de - shu gnad, } fim bir - mou tud vmeifs, teimu kra - lu s Ne-
buh ga En - krat, }

befs, Per - se - gli jmo mu, De gro - mo kne - mu.

2.

- Sem pravu vam od enga Turka Enkrat, * kije nezhoi veno zherku pershu, * ksebi ga ie klizhou Jeshushek takrat, * De hnemu je kiashuzkam fhu, * oblubu mu je, * zhe vnega virje, * de on zhe dat mu tud svetu Nebu.

3.

- V tretizh fem poveidou letu tudi vam, * od trejeh sveteh Mash ta dan, * kok ima premihlat en vsaki Christian, * de pravi buh fnaide fe tam! * ô fveti dan, * kir Jeshushek iam * per mafshi dush naihi zhe gnado dat nam!

4.

- knijm s Nebefs, * Dergam jet neifso vezh otlj; * pasterzi fo lepu * mollili fveistu, *
— Potlei ste fhlishali letu spet reifs, * de fveti pasterzi so bli, * Angeli fo perfshli ke fo zhuli narbuli, fo bli vshez bogu.

5.

- She vezh slishou je tudi en vsak tir, * kai sen svet shkoffi vidu je sam, * glih nezhoi na leta sveti vezhir, * hudizki kso skakalli tam, * na streihah fo bli, * Eni v Hishe shli, * plesauzhi, vashvauzi v fhleht deifah fo bli.

6.

- Kir fe pak sgodilu je blu letu, * vtem Meisti floRenzh Jmenuvan, * ta sveti shkoffi jeh je shtraifhou satu, * Nu potlej spet tudi buh fam! ô zhlovek! kai spifsh? * De se na sbudish, * veliku greifniku sdei tazih dobifsh!

7.

- Kir ta fveti vezhir derfhe sa spash, * nu zhujelo vso nuzh fabstoin, * inu en (h) drusimu Hodijo v vafh, * norzhie vezh ven spustu bom, * ô kai fe toku * zhast daje bogu? * ô Jeshushek moi, sem fmilifsh nezhoi!

8.

- O Kristian, zhe bosh prou fmihsle na tu, * de buh fiin ie pustu Nebu, * nu nezhoi fe ie on Rodiu satu, * de tebi ie odpru nebu! * ô, zhe to spoifsnash, * g'ei, de mu zhast dash, * pogledou te, fhegnou bo Jeshushek naifsh!

9.

- Toku fe mij obernimo vsi sdei * prut Jesusku na ta Altar, * oblubimo mu vsi tu sa naprei, * ga nezmo Reshalit nihdar! * Raifsh vmert taufshenkrat * jest ozhem sdei rad, * kud moiga Jeshuska Refshalit Enkrat!

10.

- O Lubi, perferzhni Jeshushek moi, * o dai nam svet fhegen sdei soi! * tebi offram moje ferze nezhoi, * ohran ga, de bom jest toij, * Dokler jest shivim, * tebe rat zhastim, * o kir te jest gledat v Nebeseh shellim! * Rezhite vsi sdei: * o Jesus, nam dei, * Deb pershli mij enkrat vsi vkupei v fvet Reij!

Amen.

Boshizhna sa svet vezhir.

1. { O Vsi bo - di - te ve - fse - lli, nu pei - te le - fsem,
Ko - ker ste po - preit she - lei - li, en trosth vam ne - fsem:
Le - ta sve - ti ve - zhir Po - slan ie s Ne - bes mir,
O bo - di Je - su - sek zhe - shen, Re - zi vsak - tir.

2.

- Sveta sveta nuzh je Ena * bla posvezhena, * svet Apostelni fo strilli, * jo posvetili, * potlei je tudi bla * od svetga Clemena * Drusga papasha v Rim, sveta nuzh ven fhla.

3.

— Tok v leti sveti nozhi * druga neš striti, * ampak do pounozhi * boga moliti, * nikar ene igre, * nu shpashe obene, * koker mislit, spomniti, de buh knam gre!

4.

— Tud en papešh Telesphore * sturu je dati, * de en vsaki Mashnik more * trikrat Mashvati * to sveto nuzh nu dan, * de pride snebefs knam * Jesus nu Boshia Mati, hpomuzh sdei nam.

5.

— Perva Masha fe Mashuje * o pounozh satu, * de se perti premishluje * Jesuska Roistvu, de je Maria bla, * divizha Rodilla, * Nu Divizha ie ostalla, Mati Boshia.

6.

— Druga Masha fe Mashuje * potlei ob isorij, * perti fe pa premishluje * kok fo vsvetlobi * leti pasterzhí bli, * kso pershi Angelli, * potlei fo gledat kmalli v stalzho pershi.

7.

— Tretija Masha se Mashuje * pa shie podnevi, * per tei fe pa premishluje * kok nash buh je v Reivi * dones patrostou bo, * zhastimo ga sato, * Rezhí imano vsaktirrij: zhast bod bogu!

8.

— Jefusushek, kir ie sveit vgladou, * je jokou Millu, * koker de bi nam poveidou, * kai fe godillu * bode ludem E'nkrat, * jem bo gorrije stukrat, * de bo vse glatku vpillu, otlu zhaguat.

9.

— ô Sei fo sdei leti zhaiti, * de fe buh vísmillí! * de tud nektera Mati * fe shlishi, vidi: * debga nihdar ne bla * nata sveit Rôdila! * ô Buh fe zhes ne vísmili, nu Mati Boshja!

10.

— Al pertem pa premishluimo, * kok Jesus Rojen, * nu satu fihier vsdihuimo, * kam je poloshen? * tam v eni stallizhí * leschi na slamizhi, * da je zhillu fam buh Rojen per ti shvinizi!

11.

— Tu je sturu nam buh tudi * henim Exempli: * kaderkulij fmo v Nadlugi, * deb khnemu tekli, * Jesusku ofrali, * vse volnu terpeili, * de bi potlei enkrat libugi v fveti rej perishli!

12.

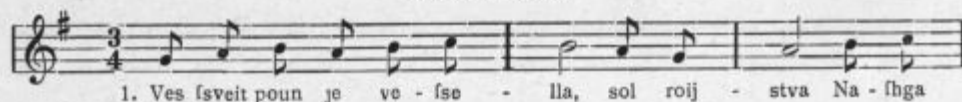
— Toko se sdei vístí ofsrimo * kiesushku tukej, * inu j(s)erzha sdihnimo, * Rezhmo vístí vkupel: * Jesus, vímil fe zhes nas, * Nezhoi poshlegneí nas, * inu nam preloshi skorei leta slab zhas!

13.

— Jesus, Joshef, Maria, * she Rezhem tudi, * Bodi nasha companija * ob íadni urrij! * Dushizho mojo vmeis, * jest vam ío dam sdei zhes, * de pridete ta zhas tudi puimo s Nebeis!

Amen.

Sa svet vezhir.



lub - ga Je - su - sa! V be - tle - he - mu je on Ro - jen, Nam htro -
shtu, kve - fse - lju, v Jas - hul - zhe po - lo - shen.

2.

— Angelzhi lepu pojo, * ofsnanijo, * pasterzam tu pravijo: * bersh ke vstalzho hitite, * Mollite, offruiite, Jeshuska tu deite!

3.

— Jesus pa tefsku lefhi, * kpoustra nei, * vkup na seinij se tefhij, * ofuzh, volek, sdishe polek, * shivinza ta spoisna, * de je on nash stvarnik.

4.

— Visa je votla italiza, * Resderta, * Jesus notri trepeta, * veiter pishe, Jesus sdishe, * Maria Millu gleda ga, * mu sousize brishe.

5.

— Kir ona ga ie Rodila, * nei imeila, * skum bi ga bla odeilla, * Nei sibeilli, nei odeije, * perjalsen, lubesen * Materna ga greje.

6.

— Vlai se mu terdu godi, * zhudnu sdij, * kse on vtem Bustvu rodi! * popreit biu je vsem veselli, * sdei leshi, sie terpi * se nas na tei femli.

7.

— Hodu je ta dan poprei, * buh prou vei, * v Betlehemu neshu nej * Ne perjatla, tud ne hifhe, * kir bi biu tu sturiu, * kar nafsh Jesus ishe.

8.

— Imu je popreit vso zhast * nu oblast, * sdei pa zhe v Reivi ostat, * vse je imu, vse ie vstvaru, * sdei vstalzo resderto * je sase ohranu.

9.

— K nemu peimo vstalzo sdei, * narpoprej * nemu vlak en offer dei! * oh kai ozhmo offruvati? * zhistu serzhe narbulshi je, * tisto mu ozhmo dati.

10.

— Oh! ihe Enu offreimo, * profsimo, * obari nam Nasho shvino! * oh pogledei na nas frute, * vimil(i) se, vsemi vse * pot toje perute!

11.

— Vitani Dusha, sdei imash * pravi zhas, * glei, de Jesusu zhast dash! * tezhi hitru pruti shtali, * spoisnei ga, Mollu ga, * dete v fvet Raj shrani!

Amen.

Pregled savremene talijanske glasbene literature.

O. B. Sokol, franjevac.

(Dalje.)

XXVI. Izdanja G. Zanibon — Padova (Piazza Unità d'Italia 24).

1) L. Botazzo: a) *Tria motecta ad recipiendum Episcopum* (L. 1.50). — b) *Tre mottetti per l'ingresso parrocchiale* (L. 1.50). — Oboje jednoglasno uz pratnju orgulja ili harmoniuma. — c) *Vespro* (*Dixit — Confitebor — Beatus vir — Laudate pueri — Laudate Dominum — Lucis Creator optime — Magnificat*) (L. 5) za dva nejednaka glasa uz pratnju. — d) *Sei Litanije lauretane* (L. 3) na dva jednaka glasa uz pratnju. — e) *»In hora mortis«* (*Marcia funebre, za glasovir ili harmonium*) (L. 1.25). —

2. O. Ravello: a) *Psallite Domino* (L. 7.50). — b) *Sei pezzi facili per organo od armonio* (L. 2.50).

3. G. Faccin: *»Missa in honorem S. S. Cordis Jesu«* — za tri nejednaka glasa uz pratnju (L. 3). — 4. G. Fino: a) *Responsorium in honorem S. Dominici* — za tri muška glasa uz pratnju (L. 1.50). — b) *»Cantantibus organis«* — pet komada za orglje ili harmonij (L. 3). — 5. S. Rodella: *Quattro Jnni Processionali* (*Stabat Mater — Gloria, laus — Pange lingua — Vexilla Regis*) — jednoglasno ili četveroglasni mješoviti zbor (L. 1.50). Skladbe L. Bottazzo odišu jednostavnošću i jasnoćom te su veoma mile i jakog učinka. Drži se on svoje stare škole pa je stoga tako popularan i obljubljen ne samo u Italiji nego uopće, gdje je poznat. Znade pogoditi narodnu žicu i držati se na nivou glazbenog shvaćanja publike. Za dokaz dosta je pogledati litanije napisane po odredbama *»Motu proprio«* Benedikta XV. ili lijepi *»Vespro«* napisan za kontralt i bariton.

Ravellove su skladbe uopće poznate i dotjerane stoga i poteže. Ipak zbirka *»Psallite Domino«* nije teška nego baš za srednje i slabije zborove određena. Tu su skladbe za razne prigode (o presv. Euharistiji, o Srcu Isusovu, o Bl. Djevici Mariji, psalmi, himni itd.) od starijih i novijih talijanskih glazbenika priređene za tri nejednaka glasa (K. T. B.) ali se mogu i jednoglasno pjevati. Zbirka je obilata — 64 skladbe — savjesno priređena sa majstorskim i ugodnim vođenjem svih triju dionica. Srednji zbor je može tako reći na prvi mah izvadati.

G. Fino je napisao pet komada za orgulje dotično bolje za harmonium na temelju gregorijanskih motiva, ko je je veoma lijepo razvio.

Faccinova misa zaslužuje osobitu pohvalu i preporuku, jer je sa svom brižljivošću sastavljena u uspješnim imitacijama sa zgodnom deklamacijom teksta. Stoga i zahtjeva nešto izvježbaniji zbor ali je i slabiji s malo rada može na zadovoljstvo naučiti. Na dječake ne stavlja prevelike zahtjeve, jer tek jednom u *»Cum sancto«* dolazi i to prolazno visoko e (mi) a u *»deprecationem«* su podijeljeni. Inače njihova je dionica dosta bujno razvijena.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. — Začetkom avgusta je Glasbena Matica priredila vokalni koncerto priliki kongresa jugoslovanskoga učiteljstva. — V dneh V. katoliškega shoda je *»Ljubljana«* dvakrat izvajala P. H. Sattnerjev oratorij *Assumptio* (Vnebovzetje Marijino). Pri izvajanju je sodeloval društveni pevski zbor, ki je bil vobče dober, žal nekoliko premoščevilen. Kot solisti so sodelovali: P. Kolb iz Zagreba, ga. Bajukova in g. Smodej. Prva dva sta se dokaj dobro držala.

gosp. Smodej manj. Škoda, da ni tenorske partije peš kak prvovrsten pevec. Cel koncert bi vsled tega izdatno pridobil. Petje je spremljal orkester dravske divizije. Celotno izvajanje se je zdelo v prvem delu še nekoliko negotovo in boječe, v drugem delu že dokaj boljše, v tretjem pa je bilo v resnici izborno in nas je toplotno prijetno presinilo. Koncert je oba večera vodil društveni pevovodja prof. Bajuk. — 25. septembra je koncertiral akademični pevski zbor iz Krakovega (Poljska). Pod vodstvom svojega izvrstnega pevovodje prof. Swlerzinskega je izvajal poljske umetne in narodne pesmi in žel za lepo ubrano, prijetno zvočno, z občutkom in zanosom podano petje zaslužno pohvalo navzočega daš maloštevilnega občinstva. Peli so v začetku koncerta tudi himne, kar se nam zdi — da enkrat odkrito povemo — odveč. V koncertu izvajani moški zbori so bili večinoma starejšega sloga, modernih skladb ni bilo skoro nič. Izredno zanimive pa so bile nekatere narodne plesne pesmi, ki so jih pevcii morali ponoviti. Koncert je v moralnem oziru povsem lepo uspel. — 4. oktobra je po daljšem času zopet koncertiral Zikov kvartet. Kvartet tvorijo danes: oba brata Zika, g. Berger in g. Czerny. Zikovci so izvajali tri kvartete: Sukov kvartet op. 31, št. 2, Ravellov v F-duru in Dvořakov v As-duru. Igra je bila krasna, prvovrstna, vseskoz enotna. Izmed skladb sta posebno ugajala romansko mehki, jasni in gorki Ravell ter odločni, umerjeni in pevni Dvořak. Suk je pa silno oster in do utrujenja boleč. Njegov kvartet je en sam stavek. Koncert je bil dobro obiskan.

II. Koncerti drugod. — 10. julija se je vršil koncert g. Marija Šimenca v Rogoški Slatini. — 15. julija je bil ravnotam koncert slov. glasb. društva »Ljubljane«. — 5. avgusta je ljubljanska pevska zveza priredila koncert v Kamnici pri Dolskem. — Pevski zbor »Učiteljske Zveze« v Juljski krajini je koncertiral v Benetkah in v Boloniji. Sodelovala sta tudi ga. Lovšetova in g. Rijavec. Koncert v Vidmu se vsled prepovedi italijanskih oblasti ni mogel vršiti. — Na Dobračevi (Žiri) se je 30. septembra vršil Pevski večer, prirejen od žirovskega cerkvenega pevskega zbora. S. P.

Dopisi.

Dubrovnik. (Koncert pjevačkog zbora ljubljanske preparandije.) Dne 6. julija prispejo je u Dubrovnik na svojoj poučno-pjevačkoj turneji kroz Bosnu-Hercegovinu-Dalmaciju pjevački zbor kr. Preparandije iz Ljubljane pod vodstvom zborovodže prof. E. Adamiča. Sa pratnjom je bilo oko 70 osoba.

U Dubrovniku su podali dva koncerta: jedan u Sokolani (7. VII.), drugi na otvorenom na Brsaljama (8. VII.). Na koncertu su bile većinom zastupane narodno-umjetne pjesme Adamiča, Deva, Andela, Kimovca, Hubada, Mokranjca itd. Uz mješoviti zbor je bio zastupan muški sa oktetom. Taj mladi zbor od blizu 60 pjevača i pjevačica osim svog čarobnog nimbusa mladosti nema apsolutno ništa djačkog ili školskog. Ne bi čovjek vjerovao, da je to zbor sastavljen od glasovnog materijala jedne preparandije te nije imao šireg slobodnog izbora glasova. Odlični, opće poznati slovenski glazbenik E. Adamič znao je taj materijal tako izraditi, da mu je dao jedan individualan, ozbiljan karakter, kakov rijetko imaju i stariji stalni zborovi. Da su bila još samo dva tri dobra starija basa i isto tako tenora, zboru ne bi ništa nedostajalo. Glasovi su bili čisti, jasni, elastični; intonacija neprikorna, minuciozna; tehnika brezprimjerna, vokalizacija točna, disanje jedinstveno, nastup lijepo discipliniran; zborovoda je sve u šaci držao te, kako su sve napamet pjevali, izvanredno pazili ne samo na svak njegov kret već i na sam njegov mig. Koji put je čitave djelove samo svojim licem upravljao. Radi toga je dinamika onako dotjerano razvijena. Muški se oktet odlikuje jedinstvenošću izraza i »plano«. Njihov »forte« nije gromovit radi mladih glasova. Cijeli zbor nastupa vedro, veselo, mladenačko, bez treme — kao jedna sama osoba. Izvada kompozicije lakšeg i srednjeg tipa, jer su koncerti namijenjeni široj publici.

Sav uspeh valja zahvaliti g. Adamiču, koji je ne samo pripremio nego i organizirao ovu turneju te je svuda zanosno primljen i pozdravljen. O. B. Sokol.

Tržič. Podpisani podučujem tukaj tri zборе in sicer: cerkveni mešani zbor, moški zbor in zbor dekliške Marijine družbe. Cerkevni zbor obstoji iz 10 sopranov, 7 altov, 1 tenora in 7 basov.

Izmed latinskih maš pojemo sledeče:

I. Jos. Gruber, Mater Dolorosa op. 51, II. Ant. Foerster, Missa s. Ceciliae op. 15, III. P. H. Sattner, Missa Seraphica, IV. Jos. Gruber, Missa Dominicalis Nr. 2, op. 97, V. Albin Lipp, St. Albans Messe op. 66, VI. Karl Kempter Messe in D. op. 9.

Graduale in ofertorije jemljemo največ iz Repertorium chorale: P. Griesbacher op. 150. Introite in komunije pojem sam koralno iz zbirke, ki sta jo priredila dr. Fr. Kimovec in St. Premrl.

Slovenske pesmi pojemo od raznih cerkvenih skladateljev. Radi zapojemo kako »staro« in prenovljeno, naštudiramo pa tudi skoro vse, kar pride novega na dan in se prilega našemu zboru. Zelo so ugajale Mar. pesmi P. H. Sattnerja in E. Hochreiterja, potem Jos. Gruberjev Šopek Mar. pesmi itd.

Zgoraj omenjeni cerkveni moški zbor, broječ 26 glasov, nastopa in sodeluje ie pri cerkvenih slovesnostih. Druge nedelje in praznike skozi celo leto poje samo mešani zbor.

V našem industrijskem kraju večina pevcev in pevk dela in si služi vsakdanji kruh v tovarni, zato je s skušnjami nekoliko težje, pa veselje in dobra volja vse premore.

Z božičem 1923 smo sestavili tudi mal orkester, ki nastopa na koru ob večjih praznikih. To je v veliko veselje župljanov in privabi vedno mnogo ljudstva v cerkev.

Dekliška Marijina družba ima prav dober pevski zbor. Priredila je v zadnjem letu večje nastope; najbolj so ugajale skladbe: St. Premrl: Judita in Zagorski zvonovi, potem F. Ferjančičev Rožmarin itd.

V svrhu izobrazbe v umevanju skladb se prirejajo v društvenem domu o priliki predavanj nastopi celega zbora in solistov; ljudstvu se skladba najprej pojasni, nato pa zapoje. Tako smo peli: P. H. Sattner, Oljki I. del, Ig. Hladnik, Pri oknu op. 32, in več drugih samospევov.

Upamo, da bo ljudstvo počasi umevalo in vživalo tudi večje in težje moderne skladbe.

Ladislav Slabé.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

P. Hugolin Sattner: Svetniške in prazniške pesmi za mešani zbor in orgle. III. del. Z odobrenjem kn. šk. ordinariata v Ljubljani dne 2. oktobra 1922, št. 3731. Ljubljana 1923. Samozaložba. Prodaja Jugoslovanska knjigarna. Cena 16 Din. — Zbirka prinaša šest pesmi: 1. Sv. Trojica, 2. Sv. Anton, 3. Sv. Frančišek, 4. Sv. Alojzij, 5. Sv. Peter in Pavel, 6. Prvo sv. obhajilo. Prve tri pesmi so zložene na nova besedila p. Krizostoma. Skladbe so jako lepe; diči jih lahek in neprisiljen slog, krepka in odločna invencija, harmonična jasnost, umerjeno blagoglasje. Pesmi niso težke; so hvaležne. Priporočamo jih najtopleje. Par tiskovnih pogreškov si popravi lahko vsakdo sam; samo ena nota je nejasna: ali je v I. pesmi, 3. sistemu, zadnjem taktu v sopranu na drugi dobi fis ali f; najbrž je fis.

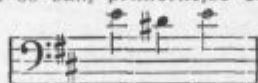
Josip Sicherl: Reši dušo! Misijonske pesmi (10) za mešani zbor. Natisk dovolil kn. šk. ordinariat ljubljanski 4. maja 1923, št. 1480. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1923. Cena 20 Din. — Pesmi deloma Sicherlove deloma naših starejših skladateljev: Vavkna, Riharja in par neznanih avtorjev so prirejene v pričujoči zbirki na najpreprostejši in najlažji način. Šibkejšim zborom bodo dobro došle.

Josip Vedral: Uspavanka za gosli s spremljevanjem klavirja. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1923. Cena 24 Din, glasu za gosli 6 Din. — G. Vedral, profesor konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani, je obogatil s svojo ravnokar izdano Uspavanko našo revno goselsko literaturo z vseskoz vzorno, krasno in netežko skladbo. Veseli jo bodo učenci, pa tudi odrasli goslači. Kdor igra pri nas gosli, sezi po tej skladbi!

Karlo Adamič: Evharištične pesmi za mešani zbor. Gorica 1923. Založil Anton Adamič. Ilirska Bistrica pri Trnovem na Krasu. Karlo Adamič jako mnogo zлага. Precej njegovih lepih skladb čaka še na izdajo. Med različnimi njegovimi cerkvenimi skladbami, ki so zadnji čas izšle in ki jih objavljamo v našem današnjem oglasniku, se nam njegovih šest evharištičnih pesmi prikupi po neki — dejal bi — naiivni pristrčnosti in prijetni domačnosti. Škoda le, da moti zlasti drugo, sicer tako preprosto in prijazno pesem težak, kontrapunktično ozir. figurativno tolikanj našopirjen drugi del, ki ni za petje prav nič prikladen. Tudi v 4. pesmi parkrat uporabljena figura



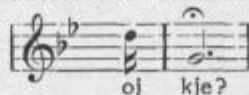
ni umestna, prvič radi sekvenčne simetrije s prejšnjimi 4. takti kakor tudi radi krepkega izraza, ki je tamkaj umesten in so zanj primernejše četrtinke:



V peti pesmi, ki pa v njej vendarle nekoliko preveč prevladujeta tonika in dominanta, pogrešam na koncu še dveh taktov: skladba prehitro konča. Lep dvoglasni vložek prinaša 6. pesem, na koncu zlasti v basu pa je zopet preveč figuracij, primernih instrumentalni igri, pevskim glasovom pa manj. V celoti so pesmi priporočila vredne.

Karlo Adamič: Lavretanske litanije v čast Materi božji svetogorski za mešani zbor. Gorica 1923. Založil Anton Adamič. Ilirska Bistrica (Bisterza Torrenuova). Skladba je dobra in porabna. Deloma zelo preprosta (uvod in konec) prinaša v sredini — vsaj tako se zdi — deloma preveč nepotrebne hromatike, deloma tuintam marsikak nepotreben menjalni ali prehajalni ton, ki petje le obtežuje. Tudi trdota v VI. sistemu, 1. taktu, na drugi dobi ne spada v ljudske litanije, je pa teoretično seveda popolnoma pravilna kakor tudi drugi gori omenjeni nedostatki.

Matej L. Holmar: Ameriška slovenska Lira. Koncertne pesmi za moške in mešane zборе. Samozaključba. Cleveland, Ohio 1923. Cena 50 Din. — G. M. Holmar, do sedaj organist in pevovodja pri sv. Vidu v Clevelandu, je v pričujoči zbirki hotel nuditi v prvi vrsti ameriškim slovenskim pevskim zborom nekaj za tamošnje koncertne prilike primerne gradiva. Morda utegne pa tudi našim pevskim zborom v Jugoslaviji ta ali ona skladba vstrezati. V zbirki je 11 skladb, med njimi 5 moških in 6 mešanih zborov. Prvi trije moški zbori so šibki, skoro brez vrednosti. Nadaljne skladbe so boljše, dasi tudi ne vse enako. Otoški zvon je v celoti lepa, za šibkeše zборе hvaležna in učinkovita skladba; rabila bi pa za svojo usavršitev še nekoliko pile. Popravijo naj se na vsak način sledeča mesta: na strani 11. v 3. taktu 1. sistema naj bas vstopi z zgornjim a; v 2. sistemu iste strani naj poje bas v zadnjem taktu na drugo osminko cis mesto a; v 3. sistemu naj poje tenor fis, cis. Zbori: »Pomladanska«, »Lira II.«, »Atlantski odmevi« in »Kantata« so dobri, zlasti »Lira II.« teče jako gladko in je brezhiben. V daljših skladbah, kot so n. pr. »Atlantski odmevi« bi se samospěvu prilagal bolj kak drug tonov način. Zbirko zaključujeta dve daljši, res kot koncertni skladbi zamišljeni kantati: »Soči« in »Psalm 29«. »Soči« je zložena po besedah K. Zakrajška, ima marsikatere čedne in še dokaj dobro v celoto spojene odstavke. Sloj je preprost. Koncem prvega odstavka na str. 28 bi bil bolj primeren mol v oktavnih legi:



K tenorskemu samospěvu »Oj, skrij se Soča« se spremljajoči mešani zbor kaj malo poda; vsaj v tej obliki, kot je zložen gotovo ne. Zadnji takti tega odstavka naj se v klavirskem stavku popravijo tako-le:



Na strani 35. v zadnjem taktu (klavir) mora stati mesto *fis g'is* (a). Na strani 36. v I. sistemu (klavir):



Psalm 29. je dokaj boljši, slog bolj umeten, pevski stavek krepak, spremljevanje prav spretno figurirano, zlasti samospeva »Gospod iz globočine si dušo mi pozval« in »Ti milostno utrdil« kažeta dobrega kontrapunktika. Če bi ta skladba ne bila izšla kot Holmarjeva, bi jo prisodili Hladniku. Modulacijsko bi se morala bolje razviti. Imamo pa največ *As dur* in *Es dur* z nekaterimi hipnimi okreti v bližnje molove načine. Nekaj tiskovnih pomot bo večš pevovodja znal popraviti sam.

Premrl.

Marij Kogoj: Nageljni poljski. Mešani zbor. Umetniška založba, Trst 1923. Mislim, da najbolj okarakteriziram »Nageljne poljske«, ako navedem Kumrove spremljevalne besede, s katerimi mi je iz Trsta poslal to najnovejše Kogojevno delo. Srečko Kumar mi piše: »Če Ti nageljčki morda ne bi dišali, niso tega krive rožice, temveč Murn in Kogoj, ki sta jih zalivala s srčno krvjo.« V Gorici je igral »Nageljne« kvartet na lok. Radoveden sem, kdo bo ta zbor prvi zapel. Kogoj pravi, da ga je peti mogoče. Meni je pesem segla v srce. Naj le ostane za svet mrtva. Tudi Murna ni nihče slišal: »Samega sebe slušam in žalost brez mej.« Pripominjam k tem besedam le, da bo »Nageljne« pel najbrž prvi Srečko Kumar, ki so mu tudi posvečeni, s svojim učiteljskim pevskim zborom, ki jim bo gotovo kos, kar bi o drugih naših pevskih zborih dvomil. V isti založbi je izšla tudi:

Stanka Premrla: Naša pesem, mešani zbor s spremljevanjem klavirja. Visoko patrijotično besedilo dr. Jos. Debeveca je našlo v Premrlu navdušenega uglasitelja, ki v žarkih glasbenih besedah podaja nad vse hvaležno skladbo našim boljšim pevskim zborom. Klavirska podlaga je tuintam samostojna, deloma pa se tesno oklepa zbora, ki ga v krepkem stavku pogloblja. Na vsak način se da to klavirsko spremljevanje srečno instrumentirati tudi za orkester in bi zbor s tem še pridobil na ognjevitosti in sili. — Oba zbora sta dokaz požrtvovalnosti naših Slovencev onkraj državne meje in ju prav iskreno priporočam v nabavo in izvajanje vsem častihlepnejšim pevskim zborom.

Emil Adamič.

Karlo Adamič: »Bogu v višavah slava!« Zbirka mašnih pesmi za mešani zbor. Uglasbil — —. Odobril knezoškofijski ordinarijat ljubljanski z dne 22. februarja 1923 št. 577. Koprivnica 1923. Založil skladatelj. Skladatelj se pogostoma poizkuša v novejših harmoničnih tvorbah, tako da včasih kar iznenadi. Seveda novejši izraz ne gre prav vselej v sklad s staršo melodično obliko, ki bi se ji lahnejše, prozornejše harmonično odelo mestoma bolj prilagalo. Ne smemo namreč meniti, da je v bogatih, nasičenih ali celo disonantnih harmonijah skrita skrivnost novodobnega glasbenega čuvstvovanja. Je tudi lahko, da je prav tako lahko skladba brez vsega tega — le zapišimo vsakdanjo obrabljeno besedo, se bomo vsaj razumeli — kar »najmodernejša«. Zato so tiste skladbe in tisti deli skladb najlepši, kjer težnje po preveliki harmonični pestrosti ne čutimo. Adamič je svoje čuvstvo doslej najlepše izrazil v zbirki Marijinih pesmi. Tudi tu so tiste skladbe najlepše in jih bodo naši zbori tudi najrajši peli, ki jih je pisal s sredstvi omenjene zbirke. Sicer pa za naše zборе ni nikjer resnih težav.

Karlo Adamič: Senjska staroslavenska misa, za mješoviti zbor uglasilo — —. Koprivnica 1923. Vlastita naklada. — Na vso moč preprosta reč, od katere koli strani jo pogledaš. Namenjena je pač najpreprostejšim razmeram, zato niti najslabotnejši zbor ne bo imel z njo težav. Seveda špričo takih okoliščin ne moremo v maši iskati visoke umetnosti, dasi se semtertje nekoliko razgreje; vendar pa bi bilo vsaj nekaj kratov zelo želiti nekoliko več modulacije. Vselej dobro učinkujejo sekvence. Krajši deli imajo več vsebinskih vrednot. Za izpremembo bi bilo prav, če bi naši zbori tu pa tam peli posamezne dele staroslovenske maše, če že ne vsakikrat vse.

Vinko Lovšin: Venčarica. Spevoigra za sopran in dvoglasen zbor s klavirjem. Ljubljana 1923. Zelo preprosta, poljudno melodiozna stvarca, ki se je bodo naši ženski zbori z malim trudom, pa velikim veseljem učili, ljudje pa prav tako radi poslušali. Spremljanje lahko.

Kimovec.

* J. Aljaževa Pesmarica I. in II. del je izšla v tisku in založbi Družbe sv. Mohorja na Prevaljah v III. deloma premenjeni in prenovljeni obliki. Vsak del stane za ude broširan 20 Din, za neude 26 Din 70 p, vezan 7 Din več.

* V znani Herderjevizi založbi v Freiburgu (Breisgau) so izšle zadnji čas priporočila vredne knjige: 1. *Römisches Vesperbuch* v latinskem in nemškem jeziku. 2. *Messliturgie und Gottesreich*, spisal P. Jos. Kramp S. J. v dveh delih (I. Od prve adventne nedelje do Velike noči. II. Od Velike noči do zadnje nedelje po Binkoštih.) 3. *Kirchenjahr. Die christliche Spannungs-einheit*, spisal P. Erik Przywara S. J.

Razne vesti.

* Gospod Emil Hochreiter, naš sotrudnik, je še kot vladni svetnik v pokoj, sprejel je pa v Kalksburgu, na sloveči jezuitski gimnaziji, mesto glasbenega ravnatelja. Kot jurist je bil ondi učitelj glasbe, sedaj se je zopet tjakaj povrnil. Na tej pridobitvi smemo zavodu čestitati, kajti tako vsestransko naobraženega moža ni tako hitro najti. Na tem zavodu se goji nele petje, svetno in cerkveno, marveč tudi orkestralna glasba, in bo g. Hochreiter imel za svoje udejstvovanje hvaležno polje.

* G. Janez Gašparič, dosedaj kaplan pri Sv. Križu pri Slatini, se je podal na dunajski konservatorij dovršit glasbene študije.

* Gdč. Ana Herzog, sestra vojaškega kapelnika g. Herzoga v Mariboru, je napravila na praški glasbeni akademiji državni izpit iz klavirja in petja.

* Začetkom šolskega leta 1923/24 je bilo v orglarsko šolo Cec. društva v Ljubljani nanovo sprejetih sledečih osem učencev: Budna Zdravko iz Ljubnega pri Celju, Jus Andrej iz Št. Vidā pri Planini, Medved Vinko iz Dol pri Litiji, Mejač Leopold iz Nevelj, Pahor Alojzij iz Štange, Smrekar Jože iz Štange, Zrimšek Jože iz Bizovika, Vrhovnik Anton iz Mavčič. Vseh učencev skupaj je letos v šoli sedemnajst.

* Državni izpit iz glasbe so pri letošnjih izpitih na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani pred državno izpraševalno komisijo napravili: g. Josip Brnobič (z odliko), ga. Zanita pl. Foedransberg, M. Egidija Mencin (z odliko), s. Vida Mencin, g. Radovan Prošenc (z odliko), g. Viktor Schweiger, g. Zdravko Švikaršič (z odliko) in gdč. Angela Tröst (z odliko).

* Pri letošnjem katoliškem shodu v Ljubljani je pri slovesni maši na Kongresnem trgu pred uršulinsko cerkvijo nastopila »Pevska zveza« z mogočnim zborom okrog 1400 pevcev in je vse pesmi pod vodstvom prof. M. Bajuka zapela v vsakem oziru točno in brezhibno. Petje je napravilo na množico ljudstva kakor tudi na visoke goste s kraljem vred velikanski, neizbrisen vtis.

* Pri slovesnih mašah v ljubljanski stolnici povodom kat. shoda so se izvajale latinske maše: P. H. Sattnerjeva »Missa seraphica« in St. Premrlova Missa B. M. V. »Salutis infirmorum«.

* 14. julija je umrl v Ljubljani g. Jurij Avbelj, dolgoletni cerkovnik pri ljubljanski stolnici in bivši organist na hranjih krajih v Sloveniji. Rojen je bil 17. aprila 1850 v Dobu. Orglanja se je učil pri Nedvedu. Kot organist je služil 8 let v Žužemberku, 4 leta v Mirni peči in 4 leta v Naklem. V stolnico v Ljubljani je prišel za cerkovnika l. 1887 in je v fistih svojih še krepkih letih semtertje orgljal tudi pri sv. Florijanu.* Bil je mož blagega srca in velik hudomušnej. Naj počiva v miru!

* Tu sva se z »Jurijem« spoznala. Jaz sem takrat hodil na gimnazijo in prišel včasih na šentflorjanski kor pet. Jurij se je možko vsedel k malim orglam ter prav čedno prelučiral in spremljal. Končeval je pa kadence s takrat običajnim cecilijanskim repkom. V stolnici je imel pazno uho za vse, kar se je na koru vršilo. Včasih mi je kako pesem pokritiziral, splošno pa mu je glasba ugajala. Urednik.

* 8. septembra je umrl v Ljubljani g. Franc Schiffrer, dolgoletni mestni učitelj. Bil je vzoren katoliški učitelj in vzgojitelj. Bil je tudi glasbeno izobražen in je povsod, kjer je služboval, pomagal tudi pri petju. Tako je orglal v Rudniku, pozneje v Ljubljani pri Jezusovem Srcu, pri sv. Petru in pri sv. Jakobu. Tudi v šoli je vodil cerkveno petje in igral pri šolskih mašah. Bog mu bodi plačnik.

* 29. septembra so prepeljali zemeljske ostanke slavnega srbskega skladatelja Stevana Mokranjca iz Skoplja v Beograd in jih tamkaj na slovesen način položili k trajnemu počitku. Mokranjec je bil rojen v Negotinu leta 1855, umrl v Skoplju leta 1914. Največje zasluge si je pridobil s prireditvijo 15 ruketov srbskih narodnih pesmi. Z beogradskim pevskim zborom je prepotoval vsa največja evropska mesta in jih seznanil z lepoto srbske narodne pesmi. Slava Mokranjcu!

* Karlo Adamičeve skladbe, ki so ocenjene v današnjem Oglasniku, so na prodaj pri skladatelju, mestnem kapelniku v Koprivnici (Hrvatsko). Gg. organisti dobe pri partiturah 25% popusta.

* Na letošnjem občnem zboru »Pevske zveze« v Ljubljani je bil pri volitvah ponovno za predsednika izvoljen g. dr. Fr. Kimovec.

* Nova zvonarna in livarna za bronaste zvonove se je otvorila v Št. Vidu nad Ljubljano.

* Pri opernih predstavah v ljubljanskem nar. gledališču o priliki velesejma so kot gostje sodelovali: slovenska umetnica ga. Irma Polakova, sedaj operna pevka v Zagrebu, ga. Vesel-Pola, operna pevka iz Zagreba, in g. dr. Mihael Nasta, operni pevec iz Budapešte.

* Slovenski skladatelj Risto Savin je dovršil narodno opero v petih dejanjih »Matija Gubec«. »Matija Gubec« je že sedmo odersko delo Savinovo. Ta dela so: Dramatična scena »Poslednja straža«, opera v štirih dejanjih »Lepa Vida«, mihična igra »Plesna legendica«, narodna opera »Gospodski sen«, enodejanski balet »Čajeva punčika«, opera v petih dejanjih »Matija Gubec« in zgodovinska drama v petih dejanjih »Pegam«.

* Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani je dobila za Veliki Šmaren štiri nove jeklene zvonove, ki jih je precej dobro vtila Kranjska industrijska družba na Jesenicah. Zvonovi imajo tone: C—d—e—g.

* Kongres za cerkveno glasbo se je vršil od 11. do 13. septembra v Vičenci.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Tiste naročnike, ki smo jim v zadnji številki v svrhu poravnave naročnine za leto 1923 priložili položnice, ki pa te dolžnosti do danes še niso izpolnili, ponovno prosimo, naj naročnino čim prej poravnajo. Par naročnikom smo položnico priložili pomotoma; ti naj nam oprostite!

HARMONIJI NA PRODAJ.

G. Anton Skok, organist v Mošnjah pri Brezjah, ima na prodaj dobro ohranjen, večji harmonij ameriškega sistema.

Ga. Josipina Mrak v Št. Vidu pri Stični ima na prodaj lep, dobro ohranjen harmonij s štirimi spremeni, predvojnno delo.

Današnja glasbena priloga prinaša 5 Marijinih pesmi, zložila Viktor Adamič in Stanko Premrl. Posamezni izvodi stanejo poldrug dinar.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.